

Geld

**Weet ik
waarvoor ik kies?**

Handleiding

Alles wordt anders als er een kind komt

Er verandert veel met de komst van een kind. Een kind kost tijd. Een kind kost geld. Het zorgen voor een kind vraagt heel wat van je relatie. Je hebt een geschikte woonruimte nodig met voldoende ruimte en veiligheid voor het kind. En het vereist bepaalde vaardigheden om het huishouden draaiend te houden en een kind te verzorgen en op te voeden.

Om dit inzichtelijk te maken, gaat 'Weet ik waarvoor ik kies?' dieper in op deze vijf onderwerpen.

Ieder onderwerp heeft een legbord met een eigen kleur: **Tijd**, **Geld**, **Relatie**, **Wonen**, **Vaardigheden**. Deze borden worden naast elkaar gelegd, zodat direct duidelijk wordt dat je op heel wat moet letten als je een kind krijgt.

Hoeveel geld kost een kind?

Dit boekje gaat over geld.

Samen met de cliënt en diens eventuele partner ga je een aantal vragen onderzoeken.

- Hoe besteedt zij nu haar geld?
- Wat verandert er als er een kind komt?
- Hoeveel geld kost een kind nu eigenlijk?

Betrek indien wenselijk andere familieleden erbij.

* 'Weet ik waarvoor ik kies?' is bedoeld voor mensen met een verstandelijke beperking en hun partner. Omwille van de leesbaarheid is ervoor gekozen om ter aanduiding van de cliënten alleen zij of haar te gebruiken.

Aan het werk	4
Overzicht vraagkaarten	5
Doorvraagtips	6
Opdracht Geld 'Wat kost het?'	7
Tekst informatieboekje 'Hoeveel geld kost een kind?'	13

Benodigd materiaal

- 1 legbord Geld
- 8 vraagkaarten Geld, dubbelzijdig bedrukt
- vraagkaarten Geld zonder voorbedrukte vraag
- opdracht Geld 'Wat kost het?'
- speelgeld eurobiljetten in coupures van 5, 10, 20 en 50 euro
- informatieboekje 'Wat kost een kind?'
- deze handleiding

Werkwijze

Kies een plek, waar je samen met de cliënt de vragen en opdrachten goed kunt uitvoeren. Het kan extra duidelijkheid geven als je in de eigen woon-/leefomgeving van de cliënt met het materiaal werkt.

Jullie hebben gekozen om aan het werk te gaan met het onderwerp GELD.

Leg het legbord Geld opgevouwen op tafel. Leg alle andere legborden (Tijd, Relatie, Wonen en Vaardigheden) opgevouwen ernaast.

Zo wordt direct duidelijk dat je op heel wat moet letten als je een kind krijgt. Vertel dit ook aan de cliënt. Geef vervolgens aan dat jullie aan de slag gaan met het onderwerp 'geld'. Laat het legbord Geld op tafel liggen. Berg de andere legborden weer op.

Eerst wordt de huidige situatie verkend aan de hand van de vraagkaarten NU.

Leg de 8 vraagkaarten in de uitsparingen op het bord met de zijde 'Geld Nu' in het zicht. Je kunt natuurlijk ook zelf of samen met de cliënt vragen op post-its schrijven en die op de vraagkaarten zonder voorbedrukte vraag plakken. Deze zelfgeschreven vraagkaarten kunnen één of meerdere voorbedrukte kaarten vervangen. Ze kunnen ook extra toegevoegd worden.

Het is belangrijk dat er een gesprek met de cliënt op gang komt. Per onderdeel worden steeds enkele doorvraagsuggesties gegeven. Let erop dat je de vragen niet gebruikt als een afvinklijstje. Laat de cliënt zoveel mogelijk zelf ontdekken en vertellen.

Dan worden de vragen nog eens bekeken, maar nu vanuit de denkbeeldige situatie dat er een kind is. De kaartjes worden één voor één omgekeerd, zodat de kant MET KIND boven komt te liggen. Ook kun je ervoor kiezen om per onderwerp de huidige situatie te bekijken en meteen te bespreken hoe het zou zijn als er een kind is. Als een vraag helemaal besproken is kan deze uit het kader gehaald worden en ernaast geschoven, zodat helder is dat dit onderdeel klaar is.

Let op: er zijn verschillende manieren om met de vraagkaarten te werken. Het kan bijvoorbeeld voor de cliënt prettig zijn om telkens een vraagkaart van een stapel te nemen en deze één voor één op het legbord te leggen. Kijk wat jullie de meest prettige manier vinden om te werken.

Vaak zul je merken dat je niet alles in één keer kunt bespreken. Maak een planning met de cliënt en zorg dat de zij weet wat de afspraken zijn voor de komende tijd.

Als het gesprek met de vraagkaarten klaar is, krijgt de cliënt de opdracht 'Wat kost het?'. Het is de bedoeling dat de cliënt (en eventuele partner) deze opdracht de komende tijd gaat maken. Zorg dat de cliënt extra uitdraaien heeft van de opdracht, zodat er genoeg bladen zijn om alle kosten van een week bij te houden. Indien wenselijk maak samen een begin met de opdracht. Het kan zijn dat de cliënt extra steun hierbij kan gebruiken van familie of begeleiding. Spreek af hoeveel tijd de cliënt voor deze opdracht heeft en wanneer jullie samen naar het resultaat gaan kijken.

Tot slot krijgt de cliënt een boekje met belangrijke informatie over het onderwerp 'Wat kost een kind?'. Het boekje is geschreven in eenvoudige taal. Neem de tekst samen goed door. Geef dit boekje mee, zodat zij dit later nogmaals kan lezen en met anderen hierover kan praten.

Nu

Met kind

Wat zijn je maandelijkse inkomsten?
Hoeveel geld krijg je elke maand?

Waar geef je nu je geld aan uit?

Hoe vaak ga je winkelen?
Wat koop je dan?

Vind je het belangrijk om merkartikelen te kopen?
Waarom wel? Waarom niet?

Waar doe jij je boodschappen?

Wat doe je als je nog niet aan het eind van de maand bent, en je geld is op?

Waar heb je nu allemaal geld voor nodig?

Wat kan er gebeuren als je je vaste lasten niet op tijd kunt betalen? (huur, gas, water en elektriciteit)

Wat verandert er aan je inkomsten als er een kind is?

Hoe zou je jouw geld uitgeven als er een kind is?

Hoe vaak kun je gaan winkelen als er een kind is? Wat koop je dan?

Vind je het belangrijk om merkartikelen te kopen voor je kind?
Waarom wel? Waarom niet?

Waar zou jij je boodschappen doen als je een kind had?

Wat doe je als je nog niet aan het eind van de maand bent en je hebt geen geld meer voor luiers, babyvoeding of eten?

Waar heb je allemaal geld voor nodig als je een kind hebt?

Kun je goed voor je kind zorgen als je je vaste lasten niet op tijd kunt betalen? (huur, gas, water en elektriciteit)

De vragen en opdrachten zijn bedoeld om de cliënt (en haar partner) te doen beseffen dat een kind veel geld kost. Geld dat nu besteed wordt aan andere zaken. Of geld dat er misschien zelfs helemaal niet is.

Leg uit aan de cliënt dat je je geld anders moet besteden, als er een kind is. Ook zul je erover moeten nadenken of en hoeveel je blijft werken. Of gaat je partner meer werken? Als je blijft werken, heb je extra geld nodig voor oppas of kinderopvang. Als je minder gaat werken, worden je inkomsten lager. Het is dan zaak om extra goed op te letten waar je je geld aan uitgeeft. Ook brengt iedere leeftijdsfase andere kosten met zich mee. Een kind blijft namelijk geen baby. Het wordt ook groter.

De vragen zijn zo gesteld dat het mogelijk is om concreet door te vragen en met de cliënt te praten over de verschillende onderwerpen. Geef de cliënt vooral de ruimte om zelf te vertellen en probeer niet teveel te sturen. Op deze manier kun je nagaan of de cliënt enig inzicht heeft in geldzaken.

Door middel van doorvragen kun je erachter komen hoe de huidige financiële positie is van de cliënt en hoe zij de toekomst ziet met een kind. Ook kun je vragen stellen als:

- Vind je dat je genoeg geld hebt om alles te kunnen doen wat je wilt?
- Houd je geld over per maand, zodat je kunt sparen?

- Waar geef jij nu je geld aan uit en kan dit ook nog als je een kind zou hebben?
- Als er een kind is, waar heb je dan extra geld voor nodig?
- Heb je dat geld ook? Waar denk je het geld vandaan te kunnen halen? Wat moet je daar dan voor opgeven? En is dat genoeg?

De kans bestaat dat een cliënt alles teveel door een roze bril ziet.

Het is daarom belangrijk dat de cliënt zich bewust wordt waar zij op dit moment haar geld aan uitgeeft.

Weet zij hoeveel geld er iedere maand binnenkomt? Weet zij wat haar vaste lasten zijn? Weet zij wat zij uitgeeft aan boodschappen en andere zaken? Kan zij inschatten hoeveel bepaalde producten kosten? Kan zij de uitgaven van een week of maand overzien? Kan zij haar geld goed beheren en een budget opstellen? Kan zij vooruitkijken?

Maak vervolgens samen met de cliënt een begin met de opdracht 'Wat kost het?' en laat haar de opdracht thuis verder afmaken. Bespreek daarna de informatie uit het informatieboekje 'Hoeveel geld kost een kind?'

Opdracht Geld

Wat kost het?

Hoe is de situatie nu?

Vraag aan de cliënt of zij kan vertellen hoeveel geld zij en haar partner per maand hebben te besteden.

Mogelijke vragen zijn:

- Wat zijn je inkomsten?
- Hoeveel geld komt er per maand binnen?
- Hoe kom je aan dit geld?
(werk, uitkering, bijverdienste, huursubsidie, anders...)
- Kun je hiervan rondkomen?
- Heb je elke maand precies genoeg, geld over of geld tekort?
- Houd je een overzicht bij van wat je uitgeeft en waaraan?
- Hoe doe je dat? (bonnetjes bewaren, giro- of bankafschriften nakijken, kasboekje, week- of maandoverzicht bijhouden, anders...)
- Betaal je je rekeningen steeds op tijd of liggen er nog onbetaalde rekeningen?
- Heb je leningen of schulden? Hoeveel? Hoe kom je aan die leningen of schulden?
- Helpt iemand jou om die leningen af te lossen en de schulden kleiner te maken?
- Heb je een eigen giro- of bankrekening?
- Heb je een pinpas of chipkaart? Gebruik je deze vaak?
- Krijg je ondersteuning bij het regelen van je geldzaken? Van wie?

Al deze vragen kunnen aanleiding geven om verder te praten. Leg uit aan de cliënt dat het belangrijk is om goed met geld om te gaan.

Zeker als er een kind is. Anders kun je gewoon niet alles betalen wat nodig is en kom je in de problemen.

Wat heb je en wat kun je uitgeven?

Om inzicht te krijgen hoe een cliënt omgaat met haar geld, kun je nog wat extra vragen stellen. Deze vragen zijn niet bedoeld als afvinklijstje, maar kunnen de cliënt helpen zich bewust te worden van de diverse uitgaven die maandelijks terugkeren.

Om dit aanschouwelijk te maken, kun je gebruikmaken van de eurobiljetten. Zorg dat het bedrag in eurobiljetten precies het bedrag is dat de cliënt per maand krijgt. Maak vijf verschillende rubrieken en laat de cliënt een schatting maken wat ze per onderdeel uitgeeft. Ga uit van het maandelijks inkomen van de cliënt (inclusief huursubsidie e.d.) en laat haar zelf het geld verdelen over de verschillende rubrieken. Zo kan zij onmiddellijk zien waar zij haar geld aan uitgeeft en of zij uitkomt met het geld dat zij tot haar beschikking heeft.

1. Vaste lasten

Ga na of de cliënt weet wat vaste lasten zijn (vaste lasten zijn de kosten die je elke maand op tijd moet betalen). Maak vervolgens een overzicht van alle vaste lasten, zoals huur, gas, water, elektriciteit, belastingen, abonnementen, telefoon, verzekeringen, aflossing lening of schuld. Vraag daarna aan de cliënt hoeveel zij uitgeeft aan deze vaste lasten per maand.

2. Boodschappen

Naast de vaste lasten zijn er ook iedere maand de kosten voor de boodschappen. Bijvoorbeeld: eten en drinken, spullen voor het huishouden.

Mogelijke vragen:

- Doe je al je boodschappen in de supermarkt of ga je ook apart naar de bakker, slager, groenteboer?
- Welke supermarkten zijn er bij jou in de buurt?
- Zijn de prijzen van de producten overal hetzelfde?
- Als je boodschappen gaat doen, koop je dan wel eens meer dan je van plan was? Gebeurt dat vaak?
- Maak je van tevoren een lijstje wat je nodig hebt?
- Let je op de prijzen of koop je gewoon wat je lekker vindt?
- Let je op de aanbiedingen?
- Vind je het belangrijk om merkproducten te kopen? Waarom?
- Heb je iedere week een vast bedrag om boodschappen te doen? Is dat genoeg?

Sluit af met de vraag:

Wat geef jij per maand uit aan boodschappen?

3. Persoonlijke kosten

Dit zijn de kosten voor dingen die iemand voor zichzelf koopt. Bijvoorbeeld: kleding en schoenen, make-up en toiletartikelen of de rekening van de kapper, sigaretten en drank, een leuk tijdschrift. Persoonlijke kosten zijn iedere maand anders.

Vraag aan de cliënt:

Wat geef jij per maand uit aan persoonlijke kosten?

4. Kosten voor vrije tijd

Dit is het geld dat iemand uitgeeft aan cadeaus, hobby's, uitjes of een avondje stappen.

De kosten voor vrije tijd zijn iedere maand anders. Vraag aan de cliënt: Wat geef jij per maand uit aan kosten voor vrije tijd?

5. Sparen

Cliënten zullen doorgaans een laag inkomen hebben. Voor grote uitgaven, een vakantie of onverwachte uitgaven zullen zij moeten sparen. Praat hierover met de cliënt.

Mogelijke vragen zijn:

- Nieuwe spullen als een tv of computer kosten veel geld. Hoe kom je aan dit geld?
- Waar haal je het geld vandaan als je wasmachine of koelkast onverwachts stuk gaat? Heb je hier geld voor opzij gelegd?
- Kun jij sparen?
- Hoeveel spaar je per maand voor onverwachte en grote uitgaven? Is dat genoeg?
- Wat doe je als je aan het eind van de maand geld overhoudt of eens iets extra's krijgt: sparen of iets leuks kopen?

Overzicht inkomsten en uitgaven

Waarschijnlijk zal de cliënt het moeilijk vinden om al deze vragen te beantwoorden.

Maak daarom samen met haar (en haar partner) een overzicht van inkomsten en uitgaven.

Leg uit aan de cliënt dat het belangrijk is om je geld goed te besteden. Zeker als er een kind is. Anders kom je gewoon niet rond en raak je in de schulden. En als je schulden hebt of als je de huur of het gas, water en elektriciteit niet op tijd betaalt, kom je in de problemen en kun je niet goed voor je kind zorgen.

Weekoverzicht uitgaven

Laat de cliënt gedurende één week bijhouden waar zij haar geld aan uitgeeft. Dat kan door alle bonnetjes te bewaren en alles op te schrijven. Maak daarvoor een of meerdere uitdraaien van het voorbeeldoverzicht. Werk vervolgens samen met de cliënt het weekoverzicht uit. Het maken van een dergelijk overzicht vormt een goede basis voor bewustwording. Ook biedt het de mogelijkheid om verdere vragen te stellen. Eveneens kun je inzicht krijgen of de cliënt verantwoord met geld omgaat, ook met het oog op eventuele kinderen.

Overzicht inkomsten en uitgaven per maand

Als het overzicht helemaal is ingevuld, bekijk je samen met de cliënt wat het totaalbedrag is dat in deze week is uitgegeven. Dat bedrag vermenigvuldig je dan met 4, zodat je een indicatie krijgt van de maandelijkse uitgaven. Hier tel je de vaste lasten bij op. Deze totale uitgaven trek je af van de totale inkomsten. Is dit bedrag positief, dan is er geld over. Is de uitkomst negatief, dan is er geld tekort.

Wat voor extra kosten heb je met een kind?

Ga vervolgens opnieuw na met de cliënt wat er nog aan extra's bij komt als er een kind is. Natuurlijk brengt iedere leeftijdsfase andere kosten met zich mee.

Voor het invullen van dit (globale) overzicht kun je beginnen met de kosten voor een baby. Dat is toch de eerste fase, waar men mee te maken krijgt. Maar uiteraard kun je ook voor de overige levensfasen van een kind een dergelijk overzicht maken. Om ideeën op te doen, kun je ook gebruikmaken van de lijstjes op pagina 14 en 15 van deze handleiding.

Vul samen met de cliënt het maandschema aan en bespreek de resultaten. Zo kun je in ieder geval een aantal zaken duidelijk maken:

- Hoeveel geld zij echt besteedt aan verschillende zaken (tegenover de ruwe schatting eerder).
- Wat voor extra kosten er allemaal bij komen met een kind.
- Dat er keuzes gemaakt moeten worden, bijvoorbeeld bezuinigen op andere zaken.
- Dat de kosten evenwichtig verdeeld moeten worden. Of er al dan niet een financiële reserve is. Is er wel voldoende geld voor een kind?

Praat hier met de cliënt verder over hoe zij dat ziet.

Opmerking

Pin je niet vast op de weeklijst. Kijk ook wat een cliënt aankan.

Als het makkelijker is voor de cliënt om een overzicht per dag te maken op aparte bladen, kun je dat ook doen. Zorg wel dat je in de bespreking zelf een totaaloverzicht hebt van de hele week plus een maandoorzicht van de inkomsten en uitgaven.

Andere tips

Laat de cliënt folders of informatie verzamelen over prijzen babyvoeding, babykleding, baby-meubelen en andere benodigdheden.

Laat de cliënt prijzen vergelijken van een aantal producten bij verschillende supermarkten.

Maak met de cliënt een overzicht van wat een kind zoal nodig heeft op verschillende leeftijden met een schatting van de kosten (baby, peuter, kleuter, schoolkind, puber).

Kijk ook eens op de site www.nibud.nl. Daar vind je allerlei informatie over geldzaken, het bijhouden van een financieel overzicht, kinderbijslag en kindertoeslag, kosten opvang. Ook is er een speciale geldwijzer voor mensen met kinderen.

Wat kost het?

Overzicht van één week

Uitleg kostenoverzicht van één week

Je gaat nu een weekoverzicht maken.
Schrijf zeven dagen lang alles op wat je uitgeeft.
Dat gaat als volgt.
Als je iets gekocht hebt,
neem je de kassabon mee naar huis.

In het kostenoverzicht schrijf je op:

- Wat je hebt gekocht
- In welke winkel je het hebt gekocht
- Hoeveel geld het heeft gekost

Aan het eind van de week kun je alle bedragen bij elkaar optellen.
Hiervoor kun je een rekenmachine gebruiken.
Schrijf de uitkomst onderaan de bladzijde (totaal).

Lukt het je niet om zelf het weekschema in te vullen?
Vraag dan om hulp.

Informatieboekje

Hoeveel geld kost een kind?

13

Hoeveel geld kost een kind?

Iedereen heeft geld nodig om te leven.
Je krijgt elke maand loon of een uitkering.
Hiervan moet je alles betalen.
Soms krijg je nog wat extra geld van speciale regelingen.
Bijvoorbeeld huursubsidie.

Per maand heb je vaste lasten:
huur, gas, water en elektriciteit, verzekeringen, telefoon.
Verder moet je eten en drinken kopen, kleding,
spullen om jezelf te verzorgen (bijvoorbeeld shampoo, zeep, make-up),
wasmiddel, schoonmaakmiddelen en nog meer.
Ook heb je geld nodig voor hobby's, uitgaan,
ergens met de bus of metro naartoe.
Of voor een kadootje voor een verjaardag.

Als je geen kind hebt,
kun je zelf bepalen waar je je geld aan uitgeeft.
Je hoeft met niemand rekening te houden,
behalve met jezelf of je partner.

Met een kind wordt alles anders!

Een kind kost veel geld.
Dat moet je wel kunnen betalen.

Informatieboekje

Hoeveel geld kost een kind?

Als een kind klein is, heb je geld nodig voor:

- luiers
- babyvoeding
- spullen voor de verzorging van het kind
- kleren
- bedje en beddengoed
- wasmiddel
- speelgoed
- kinderopvang
- veilig maken van je huis
- elektriciteit, gas en water
(je wast meer en je huis moet goed verwarmd zijn)
- huishoudelijke apparaten zoals gasfornuis of kooktoestel,
koelkast, wasmachine en stofzuiger
(deze apparaten moeten het goed doen en mogen niet kapot zijn)
- en nog veel en veel meer...

Informatieboekje

Hoeveel geld kost een kind?

Als een kind groter wordt, heb je ook geld nodig voor:

- schoolspullen
- eten en drinken
- kleding en schoenen
- speelgoed
- inrichting kinderkamer
- persoonlijke verzorging van je kind
- fiets of ander vervoermiddel
- abonnementen
- mobieltje, computer, iPod en dat soort zaken
- clubs
- schoolreisjes
- zakgeld
- verjaardagen
- uitstapjes met je kind
- oppas
- en nog veel en veel meer...

Informatieboekje

Hoeveel geld kost een kind?

Heb jij genoeg geld voor een kind?

Een kind kost veel geld.

Je krijgt een heel klein beetje extra geld van de overheid: de kinderbijslag.
Dit is lang niet genoeg om alles van te betalen.

Als er een kind is, moet je:
of meer geld gaan verdienen,
of je geld anders uitgeven.

Vaak moet je je geld anders uit gaan geven.

Juist als je een kind hebt, kun je niet altijd evenveel blijven werken.
Dan krijg je ook weer minder inkomen.
Houd hier rekening mee.

Ook is het belangrijk dat je goed weet wat alles kost.

Informatieboekje

Hoeveel geld kost een kind?

Als je een kind hebt, mag je niet in de schulden komen.

Betaal je gas, elektriciteit en water op tijd.

Als je geen gas, elektriciteit en water betaalt, word je afgesloten.

Zonder gas, elektriciteit of water in huis kun je niet goed voor je kind zorgen.

Betaal ook je huur op tijd.

Als je langere tijd geen huur betaalt, kun je uit je huis gezet worden.

Zonder huis kun je niet goed voor je kind zorgen.

Als je nu al schulden hebt, kun je beter niet aan een kind beginnen.

Een kind kost alleen nog maar meer geld.

En dat geeft veel extra zorgen.

Informatieboekje

Hoeveel geld kost een kind?

Om over na te denken:

Een kind kost veel geld.
Heb jij genoeg geld voor een kind?
Weet je wat alles kost?
Waar geef je nu je geld aan uit?
Ben je bereid
om je geld anders te gaan besteden?
Hoe zou je dat aanpakken?

ASVZ

Touwbaan 1
Postbus 121
3360 AC Sliedrecht
Nederland
t +31 (0)184 491200

info@asvz.nl
www.asvz.nl

